MODUL 5

Trajnostna mobilnost

Trajnostna mobilnost je pomemben del prizadevanj za čistejše okolje in bolj zdravo življenje v mestih. S povezovanjem urbanega šolskega vrta z aktivnimi in okolju prijaznimi načini prevoza učence spodbujamo k razumevanju, kako njihove vsakodnevne poti vplivajo na ogljični odtis in kakovost zraka v skupnosti.

Ključne besede

Spoznavanje okolja, naravoslovje in tehnika, naravoslovje, biologija, gospodinjstvo, likovna umetnost, matematika, kemija, maketa, dnevnik, vprašalnik, analiza, preverjanje znanja, delovni list, hoja, zelena mobilnost, ogljični odtis, CO_2, prevoz, varnost v prometu, Rakova jelša 1. VIO, 2. VIO, 3. VIO

Smernice

Trajnostna mobilnost je ključna za zmanjševanje okoljskih obremenitev v mestih in izboljšanje kakovosti življenja. V povezavi z urbanim šolskim vrtom učenci lahko raziskujejo in spoznajo povezave med prometom, kakovostjo zraka, vrtnarjenjem in trajnostim razvojem.

1. Povežite trajnostno mobilnost s šolskim vrtom

- Z učenci razpravljajte, kako prihajajo v šolo oziroma na šolski vrt (peš, s kolesom, z avtomobilom) in kako bi lahko povečali delež "zelenih" poti.
- Učence spodbujajte, da raziskujejo povezave med prometom in kakovostjo zraka na šolskem vrtu. Kako lahko izpušni plini vplivajo na kakovost pridelka?

2. Poudarite pomen trajnostnih načinov prevoza

- Skupaj z učenci raziščite, kako aktivna mobilnost (hoja, kolesarjenje, skiro) vpliva na zdravje in dobro počutje učencev ter na zmanjšanje ogljičnega odtisa.
- Primerjajte različna prevozna sredstva in njihovo porabo virov (goriva, energije).

3. Spoznajte lokalno skupnost

- Povabite predstavnika komunalnega podjetja ali občine, da predstavi prometne ureditve in ideje za izboljšanje varnih poti do šole in vrta.
- Organizirajte učni sprehod v okolici šole ter beležite nevarna križišča, pomanjkanje kolesarskih poti ali zelene površine.

4. Trajnostna mobilnost in Mala učna urbana kmetija Rakova jelša

- Načrtujte obisk Male učne urbane kmetije Rakova jelša z "zelenim" načinom prevoza (peš, s kolesom, z javnim prevozom) in beležite prednosti ter izzive takšne poti.
- Spodbujajte učence k pripravi predlogov za izboljšanje dostopnosti in varnosti poti do učnega poligona na vrtičkih na Rakovi jelši.

Cilji

- **Učenci raziskujejo** pomen trajnostne mobilnosti za zmanjšanje ogljičnega odtisa in izboljšanje kakovosti zraka v mestih.
- **Učenci prepoznavajo povezavo** med svojimi potovalnimi navadami in vplivom na okolje ter ocenjujejo, kako lahko prispevajo k bolj zeleni skupnosti.
- **Učenci analizirajo lastno pot** v šolo in na šolski vrt ter predlagajo rešitve v smeri trajnostne mobilnosti.
- **Učenci izbirajo in uporabljajo aktivne načine mobilnosti** (hoja, kolo, skiro, avtobus) na poti do šole in vrta ter razmišljajo o njihovih pozitivnih učinkih na zdravje in okolje.
- **Učenci obiščejo Malo učno urbano kmetijo Rakova jelša** z okolju in zdravju prijaznejšimi načini prevoza (peš, s kolesom, z javnim prevozom) in ocenijo možnosti za izboljšanje dostopnosti ter varnosti poti.
- **Učenci načrtujejo in izvajajo ukrepe** za spodbujanje trajnostne mobilnosti na šoli in v lokalni skupnosti ter ozaveščajo vrstnike in starše o pomenu zelenih poti.
- **Učenci sodelujejo s šolskimi in lokalnimi deležniki** (občina, komunalno podjetje, prometniki) za izboljšanje pogojev za trajnostno mobilnost.

Aktivnosti

Prvo vzgojno-izobraževalno obdobje (1.–3. razred)

Cilj: *Učenci spoznavajo pomen hoje in kolesarjenja za svoje zdravje in za varovanje okolja ter razmišljajo, kako bi lahko varno in na trajnosten način prihajali v šolo in na šolski vrt.*

1. Zeleni koraki do vrta (beleženje poti)

- Učenci en teden beležijo, kako prihajajo v šolo oziroma na šolski vrt (peš, s skirojem, s kolesom, z avtom).
- Učenci na šolskem vrtu ustvarijo skupinski plakat: *Kako bi izgledala naša pot brez avtomobilov?*

2. Gibalna pot z zelišči in razmislek o hoji

- Učenci na vrtu skupaj ustvarijo preprosto "čutno potko" iz naravnih materialov (lubje, kamenčki, suha zelišča). Po njej se gibljejo bosi, opisujejo občutke in spoznavajo rastline.
- Vlakec na vrtu (igra vlog): učenci sestavijo človeški vlak, ki potuje skozi šolski vrt. Na vsaki postaji (rastlina, grmiček, drevo) dobijo nalogo – npr. naberi tri lističe mete, poišči čebelo, opazuj polža.
- Učenci se z učiteljico pogovarjajo, zakaj so hoja, kolo in skiro boljši za naravo kot avto.

3. Ustvarjalna delavnica: Maketa

- Učenci na območju šolskega vrta izdelajo maketo prometnih poti okoli šole s stojali za kolesa, pešpotmi in zelenimi površinami.

4. Obisk Male učne urbane kmetije Rakova jelša

- Učenci se do vrtnarskega učnega poligona odpravijo z avtobusom ali peš (odvisno od razdalje).
- Na poti od avtobusne postaje do Male učne urbane kmetije Rakova jelša opazujejo varne prehode, prometne znake in štejejo kolesa ter avtomobile.
- Na vrtu razmišljajo, zakaj je hoja dobra za naravo in za nas.

Drugo vzgojno-izobraževalno obdobje (4.–6. razred)

Cilj: *Učenci z opazovanjem, merjenjem in načrtovanjem izbirajo in soustvarjajo varne, zdrave ter nizkoogljične poti do šole in šolskega vrta.*

1. Dnevnik poti in vprašalnik za starše

- Učenci en teden vodijo dnevnik svojih prihodov v šolo oziroma na šolski vrt in pripravijo kratek vprašalnik za starše o njihovih potovalnih navadah.

2. Analiza prometnih poti do šole in vrta

- V skupinah učenci narišejo zemljevid poti od šole do Male učne urbane kmetije Rakova jelša in označijo varne ter nevarne točke.
- Učenci predlagajo izboljšave za več varnih poti za kolesarje in pešce.

3. Ekomisija: Na vrt in v šolo s kolesom

- Učenci izmerijo razdaljo od doma do šole in izračunajo, koliko CO_2 bi prihranili, če bi enkrat tedensko namesto z avtom prišli s kolesom.
- Učenci na šolskem vrtu ustvarijo "naravno parkirišče za kolesa" (lesene stojnice, okrasne rastline).
- Učenci si s sestavinami, ki jih najdejo na šolskem vrtu, pripravijo sezonsko malico.

4. Obisk Male učne urbane kmetije Rakova jelša

- Učenci se do kmetije odpravijo z javnim prevozom, kolesi ali peš (odvisno od razdalje).
- Na poti beležijo promet (štejejo število koles, pešcev in avtomobilov).
- Na vrtnarskem učnem poligonu Rakova jelša pripravijo ideje za boljšo dostopnost za pešce in kolesarje.
- Orientacijski pohod do Male učne urbane kmetije Rakova jelša: učenci na poti do vrta rešujejo naloge (npr. *prepoznaj to rastlino, izračunaj razdaljo od avtobusne postaje, koliko korakov znaša pot do naslednjega drevesa.*)

Tretje vzgojno-izobraževalno obdobje (7.–9. razred)

Cilj: *Učenci kritično razmišljajo o trajnostni mobilnosti, ogljičnem odtisu in zelenih načinih prevoza ter na podlagi podatkov soustvarjajo in zagovarjajo rešitve za varne, dostopne in nizkoogljične poti.*

1. Izračun ogljičnega odtisa

- Učenci uporabijo Kalkulator CO_2 za izračun emisij, ki nastanejo zaradi prihodov v šolo in na vrt. Pripravijo akcijski načrt za zmanjšanje ogljičnega odtisa razreda in šole. Izračunajo, koliko kilometrov prihranimo, če namesto uvoženih uporabimo lastna živila s šolskega vrta. Uporabijo primere dejanskih jedi iz šolske kuhinje.

2. Raziskovalna naloga: Trajnostna mobilnost v naši skupnosti

- Učenci analizirajo promet v okolici šole in šolskega vrta ter predlagajo rešitve za več zelenih poti in stojal za kolesa. Izdelajo načrt poti za lokalni trg: učenci načrtujejo zeleno pot za prodajo ali izmenjavo vrtnih pridelkov. Na zemljevidu označijo pot do lokalnega trga, šole, kmetov, prevozno sredstvo in način pakiranja pridelkov.

3. Kampanja: "Na vrt peš ali s kolesom"

- Učenci posnamejo kratek video za ozaveščanje vrstnikov in staršev o pomenu hoje, kolesarjenja in uporabe javnega prevoza.
- Oblikujejo ozaveščevalno kampanjo: pripravijo plakate ali videoposnetke, ki spodbujajo kolesarjenje in povezavo z vrtom (npr.: *Če ješ malico z vrta – naj bo zelena tudi tvoja pot*). Objavijo jo na šolski spletni strani in oglasnih deskah po šoli.

4. Obisk Male učne urbane kmetije Rakova jelša

- Učenci se do kmetije odpravijo z javnim prevozom, kolesi ali peš (odvisno od razdalje). V skupinah analizirajo varnost in dostopnost poti ter pripravijo poročilo z idejami za izboljšave.
- Učenci rešitve predstavijo občini ali jih delijo na šolski spletni strani.

Modul 5: Trajnostna mobilnost - DEJAVNOSTI

Prvo vzgojno-izobraževalno obdobje

DEJAVNOST: **Zeleni koraki do vrta**

- Delovni list
- Načini prihoda v šolo (peš, kolo, avto ...)
- Pogovor

Prvo IN drugo vzgojno-izobraževalno obdobje

DEJAVNOST: **Ustvarjalna delavnica: Maketa**

- Delo v skupinah
- Prometne poti okoli šole in šolskega vrta
- Izdelovanje makete

Drugo vzgojno-izobraževalno obdobje

DEJAVNOST: **Dnevnik poti**

- Preglednica prihodov v šolo
- Beleženje načinov prihoda v šolo (peš, kolo, avto ...)
- Vključevanje staršev

Drugo IN tretje vzgojno-izobraževalno obdobje

DEJAVNOST: **Trajnostna mobilnost in naš vpliv na okolje**

- Delovni list
- Ogljični odtis
- Plakat

DEJAVNOST: **Na poti do Male učne urbane kmetije**

- Mala učna urbana kmetija Rakova jelša
- Delovni list
- Opazovanje in dokumentiranje poti

Zeleni koraki do vrta

PRIPRAVA UČITELJA

1. Natisnite delovni list za vsakega učenca (po možnosti barvno).
2. Naročite, naj pripravijo barvice in svinčnike.
3. Pred dejavnostjo izpeljite kratek pogovor o različnih možnostih prihoda v šolo in na vrt (kolo, peš, s starši z avtom, avtobus ...).
4. Na tablo narišite preprosto preglednico (trajnostni oziroma netrajnostni prevoz) in skupaj z učenci razvrščajte sličice ali besede.

POTEK DEJAVNOSTI

1. **Uvodni pogovor**: Pogovorite se o tem, kako učenci prihajajo v šolo in kako bi lahko prišli v šolo (in na šolski vrt) na okolju prijazen način. Učitelji spodbudite razmislek o tem, zakaj sta hoja ali kolesarjenje zdrava in dobra za okolje.
2. **Reševanje labirinta**: Učenci poiščejo pot, po kateri Ana in Nik varno prideta peš do vrta. Med potjo v labirintu srečujejo različna prevozna sredstva – to omogoča pogovor o tem, katera so trajnostna in katera ne.
3. **Razvrščanje slik**: V drugem delu delovnega lista učenci obkrožijo slike prevoznih sredstev, ki prikazujejo trajnostno mobilnost. Lahko tudi narišejo svoje najljubše trajnostno prevozno sredstvo.
4. **Skupna razprava in utrjevanje**: Po končanem delu skupaj pregledate rešitve, učitelji postavite vprašanja, ki vodijo v razumevanje koristi hoje/kolesarjenja: *Kako se ob tem počutiš? Zakaj je dobro za naravo? Kako bi lahko uredili, da bi večkrat prišli peš ali s kolesom?*

VPRAŠANJA ZA RAZMISLEK

1. Zakaj je hoja dobra za tvoje telo in zdravje?
2. Ali med hojo ali vožnjo s kolesom opaziš več stvari kot iz avta?
3. Kako bi uredili pot do vrta, da bi bila varna za otroke?
4. Katero prevozno sredstvo je najbolj prijazno do narave?

NADGRADNJA

1. Učenci narišejo svoje najljubše prevozno sredstvo.
2. Izvedete "*Pešbus*" ali dan "*S kolesom v šolo*".
3. Ustvarite razredni plakat z risbami otrok: "*Na trajnostni poti v šolo/vrt*".
4. Igra vlog: učenci igrajo vlogo kolesarja, pešca, voznika – pogovor o prednostih in nevarnostih.

ZELENI KORAKI DO VRTA

IME IN PRIIMEK:

RAZRED: DATUM:

:

POMAGAJ ANI IN NIKU, DA **PEŠ VARNO PRIDETA** NA ŠOLSKI VRT.

OBKROŽI SLIČICE, KI PRIKAZUJEJO **TRAJNOSTNO MOBILNOST**.

Ustvarjalna delavnica: Maketa

PRIPRAVA UČITELJA

1. Pripravite osnovni tloris območja okoli šole ali šolskega vrta (format A3 ali A2).

2. Priskrbite material za izdelavo makete: tetrapake, kolaž/krep papir, rolice papirja, zamaške, kose blaga, plastelin, karton, naravne materiale (vejice, listje, kamne), lepilo, škarje, flomastre, tempera barvice ...

3. Učencem najprej predstavite osnovna načela trajnostne mobilnosti in pomen hoje, kolesarjenja ter zelenih površin za zdravje in okolje.

4. Z učenci se sprehodite po območju okoli šole – učenci naj opazujejo, kje bi lahko izboljšali pešpoti, dodali stojala za kolesa ali zasadili več zelenja.

POTEK DEJAVNOSTI

1. **Uvodna motivacija**: Pogovorite se o tem, kako učenci najpogosteje prihajajo v šolo, katere poti uporabljajo, kaj opažajo na poti in kaj bi izboljšali z vidika varnosti.

2. **Načrtovanje**: Učence razdelite v skupine. Vsaka skupina (ali vsak učenec zase, če se odločite za individualni pristop) načrtuje svojo zamisel za prometne poti okoli šole in šolskega vrta, pri čemer naj vključijo:

   - pešpoti in varne prehode za pešce,
   - stojala za kolesa,
   - zelene površine.
   - opremo (klopce, pitnike, koše ...).

3. **Izdelava makete**: Učenci ustvarjajo tridimenzionalno maketo iz ponujenih materialov. Spodbujajte jih k ponovni uporabi materialov in razmisleku o postavitvi (varnost poti, dostopnost itd.).

4. **Predstavitev**: Vsaka skupina predstavi svojo maketo in razloži, kako ta spodbuja trajnostno mobilnost.

VPRAŠANJA ZA RAZMISLEK

1. Katere prometne poti okoli šole so varne za hojo ali vožnjo s kolesom?
2. Kje bi bilo dobro dodati stojala za kolesa ali več zelenja?
3. Zakaj je pomembno, da imamo ob šolah zelene površine in manj avtomobilskega prometa?
4. Kako lahko naša maketa prispeva k idejam za bolj trajnostno urejanje okolice šole?

NADGRADNJA

1. Povabite starše ali lokalne odločevalce na razstavo maket in učencem omogočite, da predstavijo svoje ideje.
2. Na podlagi izdelanih maket pripravite skupno priporočilo ali napišite pismo občini z idejami za izboljšanje varnosti in trajnostne mobilnosti v okolici šole.
3. Glasujte in izberite najboljšo maketo ter razmislite, ali je katero od idej mogoče uresničiti.

Dnevnik poti

PRIPRAVA UČITELJA

1. Pripravite predlogo dnevnika poti za učence (tabela za 5–7 dni, kjer beležijo, kako so prišli v šolo oz. na šolski vrt – peš, s kolesom, s skirojem, z avtom, z javnim prevozom) ali uporabite našo.

2. Skupaj z učenci oblikujte preprost vprašalnik za starše z vprašanji o njihovih vsakodnevnih poteh, načinih prevoza, razlogih za izbiro in mnenju o trajnostni mobilnosti.

3. Spodbudite učence, naj se doma o vprašanjih najprej pogovorijo, nato pa vprašalnik tudi skupaj izpolnijo.

POTEK DEJAVNOSTI

1. **Uvodni pogovor**: Pogovorite se o različnih načinih prihoda v šolo in vplivih, ki jih ima vsaka oblika prevoza na zdravje in okolje. Učenci naj opišejo svoj običajen prihod v šolo.

2. **Dnevnik poti**: Učenci naj en teden vodijo svoj dnevnik poti – vsak dan naj beležijo način prihoda in razdaljo od doma do šole (morda bo pri različnih načinih prevoza prišlo do odstopanja pri razdalji).

3. **Vprašalnik za starše**: Vsak učenec domov odnese kratek vprašalnik in ga skupaj s starši izpolni. V razredu učenci z učiteljem skupaj analizirajo odgovore (npr. koliko staršev vozi otroke, koliko jih uporablja javni prevoz).

4. **Analiza in razprava**: Učenci skupaj z učiteljem primerjajo svoje dnevnike in potovalne navade staršev ter razmišljajo, kako bi lahko njihov prihod v šolo postal bolj trajnosten.

VPRAŠANJA ZA RAZMISLEK

1. Kolikokrat na teden prideš v šolo peš ali s kolesom?
2. Zakaj te starši vozijo z avtom?
3. Kako bi lahko pogosteje prišel/a v šolo na trajnosten način?
4. Kaj pravijo starši – bi lahko skupaj kaj spremenili?

NADGRADNJA

1. Pripravite plakat s skupnimi rezultati razreda (npr. graf, koliko učencev pride v šolo peš).
2. Spodbudite učence, da si zastavijo osebni cilj (npr. dvakrat tedensko priti v šolo peš).
3. Organizirajte dan brez avtomobilov ali teden trajnostne mobilnosti.

OPOMBE ZA UČITELJE

VPRAŠALNIK ZA STARŠE

Učencem najprej jasno predstavite cilj aktivnosti: "*Sestaviti vprašalnik za starše glede njihovih vsakodnevnih poteh in prevoznih sredstvih.*" Nato učence vprašajte, kaj bi vprašali svoje starše: naj predlagajo vprašanja, vi pa jih sproti zapisujte na tablo. Podobne predloge združite in skupaj izberite 8–10 vprašanj - uporabite kratka, vprašanja zaprtega tipa z različnimi možnostmi (DA/NE, a, b, c) in dodajte eno vprašanje odprtega tipa za predloge. Poskrbite, da bo vprašalnik anonimen in razumljiv tudi učencem.

Ideje za vprašanja:

Najpogostejše prevozno sredstvo

Pogostost uporabe trajnostnih načinov prevoza

Ocenjena vsakodnevna razdalja poti

Občutek varnosti na poti

Pripravljenost izbire trajnostnih načinov prevoza

DNEVNIK POTI

DELOVNI LIST

IME IN PRIIMEK:

RAZRED:

DATUM:

Teden dni beleži svojo **pot od doma do šole**. **Zapiši** dan, način prihoda, trajanje poti, približno razdaljo ter zabeleži kakršnekoli posebnosti.

DAN	KAKO SEM PRIŠEL/A V ŠOLO	SEM BIL/A SAM/A ALI V SPREMSTVU (S KOM?)	TRAJANJE POTI	RAZDALJA	POSEBNOSTI
sreda	*z avtom*	*s starši*	*7 minut*	*2,5 km*	*same rdeče luči na semaforjih*
PONEDELJEK					
TOREK					
SREDA					
ČETRTEK					
PETEK					

V PETEK odgovori na vprašanja:

1. Kateri način prihoda si ta teden uporabil/a največkrat?

2. Kateri način prihoda ti je bil najbolj všeč? Zakaj?

3. Kaj vse si opazil/a na poti (na primer drevesa, živali, druge otroke)?

4. Kaj bi lahko spremenili, da bi bila pot v šolo varnejša in bolj prijetna?

Trajnostna mobilnost in naš vpliv na okolje

PRIPRAVA UČITELJA

1. Za vsakega učenca natisnite delovni list *Trajnostna mobilnost in naš vpliv na okolje*.
2. Pripravite interaktivni uvod (kratek posnetek ali sliko prometnega zastoja oziroma kolesarskih poti).
3. Na tablo napišite ključne pojme: *trajnostna mobilnost*, *CO_2*, *prevoz*, *ogljični odtis*.
4. Pripravite zemljevid kraja in označite šolo, domove učencev in možne poti (kolo, avtobus, peš).
5. Zagotovite pisala in barvice.

POTEK DEJAVNOSTI

1. Najprej se pogovorite, kaj pomeni trajnostna mobilnost in zakaj je pomembna.
2. Učenci naj samostojno ali v parih rešijo naloge na delovnem listu.
3. Ob zaključku primerjajte rezultate, razpravljajte o odgovorih in spodbudite razmislek o vsakdanjih navadah.
4. Posebno pozornost namenite 8. in 10. nalogi – ideje zapišite na plakat, ki ga okrasite tudi z ilustracijami in sličicami (dan prej učencem naročite, naj na spletu, v časopisih ali revijah poiščejo slike, povezane s prometom, ter jih tri prinesejo k pouku).

VPRAŠANJA ZA RAZMISLEK

1. Kako prihajaš v šolo in ali bi to lahko naredil bolj trajnostno?
2. Zakaj je pomembno, da zmanjšamo uporabo avtomobilov?
3. Katero prevozno sredstvo je primerno za krajše poti in zakaj?

NADGRADNJA

1. Učenci izdelajo plakate za šolo s svojimi slogani.
2. Pripravite razredno akcijo: "*Teden brez avtomobila*" ali "*Pešbus*".
3. Organizirajte debato: "*Ali bi morali v šolo hoditi peš ali s kolesom*?"
4. Učenci izdelajo strip ali zgodbo o trajnostnem junaku na poti v šolo.

Ime in priimek: _____ Datum: _____

Trajnostna mobilnost in naš vpliv na okolje

1. Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

Kaj je osnovni cilj trajnostne mobilnosti?

a) Hitreje priti na cilj, tudi če to pomeni večjo porabo goriva.
b) Uporabljati prevozna sredstva, ki povzročajo čim manj emisij CO_2.
c) Kupiti najnovejše električno vozilo.
d) Potovati samo v tujino, saj domača potovanja niso trajnostna.

Katero prevozno sredstvo je najbolj trajnostno za vsakodnevno pot do šolskega vrta?

a) Avto (dizel)
b) Kolo.
c) Motorno kolo.
d) Taksi.

Kaj NI prednost učinkovitega nizkoogljičnega prometnega sistema?

a) Prihranek časa in denarja.
b) Zmanjšanje onesnaževanja.
c) Večja odvisnost od fosilnih goriv.
d) Boljše zdravje ljudi.

2. Naštej vsaj štiri koristi učinkovitega nizkoogljičnega prometnega sistema.

_____

_____

_____

_____

3. Poveži PREVOZNO SREDSTVO z njegovim VPLIVOM NA OKOLJE
(v gramih CO_2 na osebo za 1 km).

PREVOZNO SREDSTVO	IZPUST CO_2 (G/KM)
AVTO	280 g
AVTOBUS	4 g
LETALO	19 g
KOLO	87 g
HOJA	17 g
VLAK	6 g
ELEKTRIČNI AVTO	50 g
MOTORNO KOLO	150 g

4. Dopolni poved.

S souporabo avtomobila (če ga uporabljajo 4 osebe hkrati) se emisije toplogrednih plinov zmanjšajo za _____ %.

5. Drži ali ne drži (obkroži)

a) Promet v Sloveniji prispeva več kot polovico vseh toplogrednih plinov. DRŽI / NE DRŽI

b) Potovanje z letalom povzroča manj emisij kot vožnja z avtomobilom. DRŽI / NE DRŽI

c) Električno vozilo ne povzroča nobenega vpliva na okolje. DRŽI / NE DRŽI

6. Razmisli in odgovori.

Predstavljaj si, da tvoja šola organizira obisk Male učne urbane kmetije Rakova jelša. Kako bi lahko razred tja prišel na trajnosten način?

7. Razvrsti prevozna sredstva od NAJBOLJ (1) do NAJMANJ (4) trajnostnega.

AVTO (DIZEL)

KOLO

AVTOBUS

LETALO

8. Ustvari slogan.

Razmisli in napiši kratek slogan za kampanjo, ki bi sošolce spodbudila k prihajanju v šolo na trajnosten način.

REŠITVE

1. naloga: b, b, c
2. naloga: prihranek časa in denarja, boljši dostop, energetska varnost, zmanjševanje onesnaževanja, boljše zdravje ...
3. naloga: avto – 150 g, avtobus – 19 g, letalo – 280 g, kolo – 6 g, hoja – 4 g, vlak – 17 g, električni avto – 50 g, motorno kolo – 87 g
4. naloga: 75 %
5 naloga: a) drži, b) ne drži, c) ne drži
6. naloga: javni prevoz, peš, s kolesom ...
7. naloga: 3, 1, 2, 4
8. naloga: ...

Na poti do Male učne urbane kmetije Rakova jelša

PRIPRAVA UČITELJA

1. Vnaprej preverite pot do Male učne urbane kmetije Rakova jelša – označite glavne točke (npr. avtobusna postaja, most, park, križišča) in preverite varnostne vidike.

2. Natisnite delovni list za vsakega učenca.

3. Učence predhodno opozorite, naj imajo pripravljena pisala, podlage za pisanje in barvice/flomastre za izpolnjevanje med potjo.

4. Pred izletom se z učenci pogovorite o varni hoji, prometni varnosti in vedenju na javnem prostoru.

5. Na vrtu poskrbite za primeren prostor za zaključni pogovor in risanje.

POTEK DEJAVNOSTI

1. **Pred odhodom:** V razredu učenci povejo, katera prevozna sredstva običajno uporabljajo. Učitelji jih spodbudite k razmisleku, zakaj so nekatera bolj trajnostna od drugih.

2. **Med potjo:** Učenci so pozorni na to, katere prometne in naravne elemente opazijo na poti (znaki, semafor, drevesa, ptice ...). Opazujejo varne in manj varne dele poti in o tem razpravljajo z učiteljem ali sošolci.

3. **Na vrtu:** Učenci na podlagi doživetega izpolnjujejo delovni list ter zapišejo še, katere vrtnarske dejavnosti so izvajali (npr. sajenje, zalivanje, opazovanje žuželk ...) in razmislijo, kako bi lahko na vrtu zmanjšali količino odpadkov (kompostiranje, večkratna uporaba lončkov, pobiranje ostankov hrane ...)

4. **Zaključek:** Vsak učenec nariše ali opiše, kako bi pot od avtobusne postaje do vrta uredil tako, da bi bila trajnostna in varna za vse – pešce, kolesarje, živali. Ta del lahko izvedejo na vrtu ali po vrnitvi v razred.

VPRAŠANJA ZA RAZMISLEK

1. Katere dele poti si doživel kot prijetne in varne? Zakaj?
2. Kaj bi lahko izboljšali, da bi bila pot bolj varna?
3. Kako lahko obisk vrta povežemo z vsakodnevnim trajnostnim ravnanjem?

NADGRADNJA

1. Učenci narišejo piktogram za prometni znak, ki spodbuja varno pot otrok.
2. Učenci napišejo kratko pismo občini ali staršem z opisom svoje poti in predlogom za trajnostne izboljšave.
3. Fotografirajte ali snemajte vašo pod od šole do Rakove jelše ter pripravite fotoknjigo.

Ime in priimek: _____ Datum: _____

Na poti do Male učne urbane kmetije Rakova jelša

1. Obkroži, kaj vse si danes uporabil za pot do vrta:

a) avtobus
b) avtomobil
c) hoja
d) kolo

2. Odgovori na vprašanje: Zakaj je avtobus bolj trajnosten kot avto?

_____

_____

_____

3. Spomni se poti od avtobusne postaje do vrta.

Označi: Na poti od avtobusne postaje do vrta smo šli:

- [x] čez most čez obvoznico
- [ ] skozi park
- [ ] skozi gozd
- [ ] mimo potoka in čez mostiček
- [ ] po makedamski poti
- [ ] čez prehod za pešce

Katera dva dela poti sta se ti zdela najbolj varna? Zakaj?

_____

_____

_____

_____

Katera dva dela poti sta se ti zdela najmanj varna? Kaj bi lahko naredili, da bi bila bolj varna?

Označi: Na poti od avtobusne postaje do vrta smo srečali:

- [x] avtomobil
- [ ] travnik
- [ ] pešce
- [ ] kolesarsko stezo
- [ ] križišče
- [ ] semafor
- [ ] koš za odpadke
- [ ] ptice
- [ ] drevesa

Kaj bi lahko dodali ob poti, da bi bila bolj prijazna za pešce in kolesarje?

4. Kaj vse ste danes počeli na Mali učni urbani kmetiji Rakova jelša? Naštej vsaj 5 aktivnosti.

Razmisli, kako lahko na vrtu zmanjšate količino odpadkov?

5. Ustvari varno pot: Nariši ali napiši, kako bi izgledala pot od avtobusne postaje do vrta, če bi jo uredili tako, da bi bila trajnostna in varna za pešce, kolesarje in živali.

RISBA:

Raziskujem naprej

- ***Urbani šolski vrt, priročnik za učitelje***
- *Vrtnarski bonton*
- ***Vrtnarski dnevnik***
- ***Letak*** *Ogljični odtis prometa*
- ***Delovni list*** *Ogljični odtis prometa*
- ***Kalkulator CO_2***
- *Navodila za uporabo Kalkulatorja CO_2*
- ***Nasveti*** *za nižji ogljični odtis v prometu*
- *Nasveti za pozitiven trajnostni življenjski slog*
- ***TESTIRAJ*** *svoj življenjski slog*
- ***Evropski teden mobilnosti***
- ***Slovenska platforma*** *za trajnostno mobilnost*
- *Posebno poročilo:* ***Mobilnost v mestih***
- *Trajnostna mobilnost*
- ***Priročnik*** *o varčnosti porabe goriva, emisijah co2 in emisijah onesnaževal zunanjega zraka novih osebnih avtomobilov*
- ***Cars, planes, trains****: where do CO2 emissions from transport come from?*
- *How our daily travel harms the planet*
- ***Climate change****: Should you fly, drive or take the train?*
- ***What is sustainable transport*** *and what role does it play in tackling climate change*
- ***Sustainable transport***